

Doporučení protikorupčních opatření pro obce v oblasti veřejných zakázek městských firem aneb poučení z kauzy Dozimetr

Kauza Dozimetr potvrdila, že jedno z největších rizik v oblasti veřejných zakázek v rámci působnosti obcí, resp. městských společností představují sektorové veřejné zakázky. V kauze Dozimetr došlo dle veřejně dostupných informací k tomu, že zločinecká skupina kolem radního skrze politické nominace do představenstva Dopravního podniku hl. města Prahy, a.s. postupně podnik ovládla, což jim umožnilo následné zločinné jednání. Takové jednání bylo mimo další aspekty možno díky několika problematickým bodům právní úpravy veřejných zakázek, resp. v důsledku absence právní úpravy podlimitních sektorových veřejných zakázek.

Další problematickou skutečností v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek může představovat postup, kdy městská společnost sama sebe nepovažuje za veřejného zadavatele, neboť je přesvědčen, že je společností mající průmyslovou nebo obchodní povahu.

V současné době není v zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“), právní úprava zadávání podlimitních sektorových veřejných zakázek obsažena, resp. zadávání podlimitních sektorových veřejných zakázek je z působnosti ZZVZ výslovně vyloučeno. Blíže k tomuto pojednává podrobná analýza mezer právní úpravy veřejných zakázek, na které upozorňuje akce „Dozimetr“ (dostupná [zde](#)).

V souvislosti s právním postavením městské společnosti v kontextu ZZVZ se společnosti, jež samy sebe nepovažují za veřejného zadavatele, odkazují na § 4 odst. 1 písm. e) ZZVZ, dle kterého platí, že: “Veřejným zadavatelem je jiná právnická osoba, pokud byla založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu (...)”. Negativní definicí citovaného ustanovení tyto subjekty dovozují, že pokud uspokojují potřeby veřejného zájmu, ale zároveň mají průmyslovou nebo obchodní povahu, ZZVZ se na ně obecně nevztahuje, neboť nenaplnují definici veřejného zadavatele.

V uvedeném kontextu však nesmí docházet k opomíjení § 4 odst. 2 ZZVZ, který jako zadavatele (ačkoliv ne zadavatele veřejného), definuje rovněž osobu, která ve stanoveném rozsahu využívá k financování veřejné zakázky peněžní prostředky z rozpočtu veřejného zadavatele, nebo rozpočtu Evropské unie. Městská společnost, jež peněžní prostředky z rozpočtu veřejného zadavatele nebo Evropské unie čerpá, by rovněž měla ZZVZ podléhat.

Před nadcházejícími komunálními volbami by proto kandidující subjekty měly přijmout určité závazky, jak omezit korupční rizika v oblasti veřejných zakázek ve městských podnicích, jmenovitě:

1. Zavést či revidovat stávající interní směrnice pro podlimitní sektorové veřejné zakázky zadávané městskými společnostmi s cílem omezit prostor pro korupci

Kandidující subjekty by se měly zavázat u městských společností k zavedení či revizi stávajících interních směrnic, které budou omezovat prostor pro korupci v oblasti sektorových veřejných zakázek zejména:

- stanovením povinnosti postupovat při zadávání podlimitních sektorových zakázek v režimu zadávacího řízení dle ZZVZ (tzn. zadavatel při zadání podlimitní sektorové veřejné zakázky dobrovolně postupuje v režimu ZZVZ) nebo;
- přijetím závazné metodiky pro podlimitní sektorové zakázky zadávané obcí, či městskými společnostmi, která bude inspirována metodikou pro veřejné zakázky

malého rozsahu zpracovanou od Ministerstva pro místní rozvoj, Datlab Institutu a Oživení (dostupná [zde](#)) nebo;

- stanovením povinnosti postupovat při zadávání podlimitních sektorových zakázek podle pravidel srovnatelných s pravidly pro postup v zadávacím řízení dle ZZVZ, bez prostředků přezkumu postupu zadavatele, tj. námitek a návrhu k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

2. Provést audit v městských podnicích

Kandidující subjekty by se měly zavázat k provedení auditu v městských společnostech s cílem posoudit, zda při zadávání sektorových veřejných zakázek nedochází k obcházení ZZVZ.

Tedy zejména posoudit, zda:

- nedochází k umělému dělení sektorových veřejných zakázek tak, aby nedošlo k překročení limitu pro nadlimitní veřejné zakázky;
- nedochází k zadávání veřejných zakázek v režimu sektorových veřejných zakázek, ačkoliv fakticky nesouvisí s výkonem relevantní činnosti dle § 153 ZZVZ;
- městské společnosti nemají zadávat veřejné zakázky dle ZZVZ, ačkoliv tak dosud nezadávali, resp. nevystupují jako zadavatelé, ačkoliv naplňují definici zadavatele či veřejného zadavatele dle § 4 ZZVZ (obecným vodítkem pro posouzení této skutečnosti by mělo být nakládání s veřejnými finančními prostředky).